

Sygn. akt III KRS 65/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M. K.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 kwietnia 2015 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w [...], ogłoszonym w Monitorze Polskim [...], z udziałem K. M.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 października 2015 r.,

oddala odwołanie

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą z 16 kwietnia 2015 r. postanowiła przedstawić Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w [...] kandydaturę K. M. i nie przedstawić 31 innych kandydatów. Przed uchwałą Zespół członków KRS wysłuchał 11 kandydatów i jednogłośnie rekomendował kandydaturę K. M. Uzyskała bardzo

dobrą ocenę kwalifikacyjną. Studia ukończyła z oceną bardzo dobrą, a egzamin sędziowski złożyła z oceną dobrą. Posiada stopień naukowy doktora nauk prawnych. Bardzo korzystnie zaprezentowała się podczas wideokonferencji, w sposób swobodny i bardzo dojrzały odpowiadając na zadane pytania. Pozostałe osoby biorące udział w konkursie nie posiadają wyższych kwalifikacji zawodowych. Rada wybrała kandydatkę rekomendowaną przez Zespół. Wskazano na jej doświadczenie wynikające z zatrudnienia na stanowisku etatowego aplikanta sądowego, asystenta sędziego, znajomość języka obcego, działalność publikacyjną i pracę w szkole wyższej. Kandydatka ma bardzo dobre opinie przełożonych i sędziów. Kolegium Sądu Okręgowego w [...] poparło ją 7 głosami z mocą 20 punktów przy 1 głosie przeciw a Zgromadzenie Ogólne Sędziów tego Sądu udzieliło poparcia 20 głosami z mocą 40 punktów przy 8 głosach przeciw. Uzyskała zatem wysokie poparcie środowiska sędziowskiego jak na kandydatkę spoza Sądu Okręgowego w [...]. Niektóre z kandydatur nieprzedstawionych z wnioskiem o powołanie uzyskały wyższe poparcie, jednakże kandydatury te nie są lepsze od kandydatki przedstawionej z wnioskiem o powołanie. Wynik głosowania na Kolegium i Zgromadzeniu Ogólnym nie odpowiada kwalifikacjom i doświadczeniu zawodowemu tej kandydatki i „stanowi najprawdopodobniej wynik tego, że kandydatka nie była znana członkom organów wyrażających opinię”. Rada wybrała K. M. 15 głosami przy 2 głosach wstrzymujących się. Odwołująca się M. K. nie uzyskał poparcia Rady (głosów za).

W odwołaniu M. K. zaskarżyła uchwałę o przedstawieniu Prezydentowi z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Rejonowego w [...] kandydatury K. M. oraz w zakresie nieprzedstawiającej kandydatury skarżącej. Zarzuciła naruszenie: - art. 2, 32 i 60 Konstytucji przez niezastosowanie reguł i kryteriów wyboru, które odpowiadają zasadom równego dostępu do służby publicznej, równego traktowania, zakazowi dyskryminacji oraz zasadom demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, przez zaniechanie wysłuchania jej przez Zespół powołany przez KRS, bez wskazania kryteriów negatywnych pominięcia skarżącej w procedurze wysłuchania, jak również kryteriów pozytywnych, które skutkowały wytypowaniem jedenastu spośród trzydziestu trzech kandydatów do wysłuchania, co uniemożliwia

weryfikację motywów, którymi kierował się Zespół rekomendując Radzie wysłuchanie konkretnych kandydatów i pominięcie skarżącej; - art. 33 ust. 1 ustawy o KRS przez niezbadanie materiałów sprawy i podjęcie uchwały bez wszechstronnego rozważenia sprawy, z uwagi na niewysłuchanie skarżącej przed podjęciem decyzji o udzielaniu rekomendacji oraz nieuwzględnienie przez KRS opinii Kolegium oraz oceny Zgromadzenia Ogólnego Sędziów SO w [...], co skutkowało brakiem możliwości osobistego przedstawienia argumentów przemawiających za kandydaturą skarżącej, oraz udzieleniem rekomendacji kandydatce, która uzyskała dużo niższe poparcie organów kolegialnych opiniujących w sprawie niż skarżąca; - art. 35 ust. 1 ustawy o KRS przez zaniechanie przyjęcia, iż przy porównywalnych ocenach kandydatów, poczynionych w oparciu o kryteria wynikające z kwalifikacji kandydatów, ich doświadczenia zawodowego, opinii przełożonych, rekomendacji, publikacji, dominujące znaczenie powinna mieć ocena Kolegium oraz Zgromadzenia, które to zaniechanie doprowadziło do rekomendacji dla K. M., która uzyskała o wiele niższe poparcie niż skarżąca.

W odpowiedzi Rada wniosła o oddalenie odwołania. Wskazała na konieczność całościowej oceny ale również na podstawy uzasadniające stwierdzenie, że skarżąca nie jest kandydatką lepszą czy bardziej odpowiednią od kandydatki przedstawionej z wnioskiem o powołanie. Niezaproszenie na rozmowę z Zespołem wynikało z wyboru osób posiadających najwyższe kwalifikacje zawodowe i uzupełnienia materiału. Informacje uzyskane podczas wysłuchania nie miały decydującego wpływu na wynik konkursu. Rada głosowała osobno nad każdą z kandydatur.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty odwołania nie uzasadniają jego wniosku.

Powołane przepisy ustawy zasadniczej mają generalne pierwszeństwo, jednak w tym przypadku znaczenie ma regulacja ustawy szczególnej, czyli z 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (dalej jako ustawa), zwłaszcza, że Rada jest organem osadzonym w Konstytucji (art. 186, 187). Sędziowie są

powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, na czas nieoznaczony (art. 179 Konstytucji).

Zasadniczy zarzut odwołania naruszenie prawa łączy z zaniechaniem wysłuchania skarżącej przez Zespół powołany przez Radę, bez wskazania kryteriów negatywnych, uzasadniających pominięcie jej w procedurze wysłuchania. Zarzut nie jest zasadny, gdyż z ustawy nie wynika obowiązek wysłuchania każdego kandydata. Przy niemałej liczbie kandydatów zrozumiałym jest, że nie zawsze jest to konieczne, skoro kryteria wyboru nie wynikają z indywidualnej rozmowy lecz z podstaw określonych w ustawie. Wedle tych kryteriów Zespół może zawęzić krąg kandydatów, czyli przesłuchać tylko tych, którzy rokują na uzyskanie poparcia Rady. Tak wszak zapisano w art. 35 ustawy. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli na stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, zespół opracowuje listę rekomendowanych kandydatów. Przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: 1) doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; 2) opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów.

Nie ma też regulacji, która wymagałaby podawania na tym etapie uzasadnienia negatywnego czyli indywidualnego wyjaśnienia kandydatowi, dlaczego nie został zaproszony do wysłuchania przez Zespół. Nie jest to konieczne i potrzebne, gdyż ujawnienie ocen negatywnych, tym bardziej w niemałej liczbie wobec wielu pominiętych kandydatów, nie jest ani celowe ani racjonalne. Gdyby akceptować przeciwne rozumowanie, to w tym postępowaniu Zespół zamiast skupić się na zasadniczym celu procedury wyboru, musiałby opracować kilkanaście opinii negatywnych, od których nie służyłoby odwołanie na tym etapie. Konsekwentnie Zespół musiałby podawać przyczyny braku dalszego awansu w konkursie, czyli wobec tych kandydatów, których nie przedstawił Radzie. Byłoby to kłopotliwe także dlatego, że stanowisko Zespołu jest kolegialne i poszczególni członkowie nie muszą ujawniać swoich ocen w głosowaniu. Ponadto jest to etap wstępny, gdyż ostatecznie decyduje głosowanie Rady. To zaś było jednoznacznie korzystne dla osoby przedstawionej z wnioskiem o powołanie. Również na etapie wyboru przez Radę decydują obiektywne kryteria określone w ustawie.

Przykładowo chodzi o wymienioną w pierwszej kolejności ocenę kwalifikacyjną. W odpowiedzi na odwołanie skarżącej wskazano na arkusz ocen i zalecenie dalszego doskonalenia kwalifikacji zawodowych i umiejętności wykonywania powierzonych zadań.

Z tych samych powodów nie jest zasadny zarzut naruszenia art. 33 ust. 1 ustawy, gdyż niewysłuchanie skarżącej nie jest równoznaczne z brakiem wszechstronnego rozważania sprawy przez Radę. Procedura nie gwarantuje każdemu kandydatowi wysłuchania przez Zespół i później przez Radę. Nieuprawniony jest zarzut, iż niewysłuchanie pociągnęło dalsze naruszenie, czyli podjęcie decyzji o rekomendacji, która nie uwzględnia wysokiego poparcia jakie uzyskała skarżąca od Kolegium i Zgromadzenia Ogólnego Sędziów. Rzecz w tym, że nie obowiązuje prosta zależność, iż kandydat z większym poparciem zawsze wyprzedza kandydaturę z mniejszym poparciem. Takie pierwszeństwo nie wynika z ustawy. Owszem poparcie środowiska nie jest bez znaczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego 27 sierpnia 2014 r., III KRS 35/14, LEX nr 1530787), jednak nie musi decydować jako kryterium rozstrzygające. Poparcie udzielone skarżącej choć było wysokie, to jednak nie najwyższe. Rada uwzględnia szereg kryteriów i pierwszeństwo uzyskuje ten, który w ocenie całościowej jest najlepszy. Głosowanie Rady było zdecydowanie korzystane tylko dla kandydatki przedstawionej z wnioskiem o powołanie. Poszczególne kryteria które są korzystniejsze dla skarżącej, nie muszą więc podważyć całościowej oceny Rady.

Nie został naruszony art. 35 ustawy, gdyż nawet gdyby próbować założyć, że oceny był porównywalne, to do Rady należy wybór kandydata najlepszego z bardzo dobrych. Tu zaś w ocenie mogą przeważać określone kryteria, a w tej sprawie są one widoczne i weryfikowalne. Rada wskazała na pozytywne różnice, które ma kandydatka przedstawiona z wniosek o powołanie. Kryteria oceny przemawiające za kandydatką przedstawioną z wnioskiem o powołanie nie były dowolne. Nie trzeba więc w tym miejscu szczegółowo ich powtarzać i zestawiać z kandydaturą skarżącej, poczynając choćby od oceny z egzaminu sędziowskiego.

Reasumując Krajowa Rada Sądownictwa ma konstytucyjne prawo wyboru kandydatów, których przedstawia Prezydentowi RP (jak sama podaje „najlepszych z bardzo dobrych i dobrych”), dlatego Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do

zastępowania jej w tym wyborze, choć w postępowaniu odwoławczym może badać przekroczenie uznania i przestrzeganie procedury w aspekcie równego traktowania w dostępie do służby publicznej. Co do zasady znaczenie może mieć tylko naruszenie przepisów, które miało istotny wpływ na wynik sprawy (konkursu) - art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy z 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa. Kognicja Sądu Najwyższego ograniczona jest do kontroli stosowania przez Krajową Radę Sądownictwa przepisów postępowania. Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji kandydata na sędziego (wyrok Sądu Najwyższego 24 września 2014 r., III KRS 43/14, LEX nr 1541058).

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS.

kc